

taurálás során került elő a 4. edény, egy bögre. Eleve a meghatározása is kérdéses ennek az edényegyüttesnek, amit szimbolikus sírnak is nevezhetnénk, mert emberi maradványokat nem tartalmazott. Ugyanakkor az edények ilyen jellegű kupacolását máshol nem tapasztaltuk a temetőben. A másik kérdés a vele egybeásott 130. sz. korhasztásos rítusú sírral való időbeli helyzete. Ugyanis a két objektum egyetlen téglalap alakú foltként jelentkezett. Köztük sem a foltnban, sem a metszetben semmilyen elválást nem tapasztaltunk a visszatöltött betöltésben. Az egyidőben való elföldelés szokatlanul tűnik. Az edények utólagos elhelyezése (a füles edényekben itallal?) elképzelhető. A kérdés megválaszolása, a sírok datálása a kerámia elemzésével lehetséges.

A temetőben kettő sírmaradvány rítusa kérdéses.

A temető egyes sírjainak a füzesabonyi kultúrán belüli datálása a feldolgozás során lesz finomítható. Összességében a kultúra kifejlett, klasszikus periódusára keltezhetjük a temetőt, amit a késői, ún. bodrog-szerdahelyi fázisban is használtak. E késői fázisra jellemző kerámiajegyek pl. a füllel szemközti peremrész magasabbra húzott (és ez a „kiöntőszerű” rész a perem alatt díszített is); a korsók nyakát sűrű körkörös árkolás, bemélyítés borítja (ehhez bebökődés vagy rovátkolás társul); más karcolt díszítés a korsónyakon; a korsók és bögrék szalagfüle tagolt, ill. a magasra húzott fül 'ansa lunata' kialakítású; a fényezett felület durvított sávval váltakozik; talpgyűrűs korsók. A turbántekercses díszű bögrék és korsók esetében a turbántekercs éleit a kultúra klasszikus periódusának végén rovátkolt bordaszerűen alakították ki, ez a díszítésmód a késői fázisban bontakozott ki. A díszítések körárkolt bütykei is hegyesebbé váltak. A vattai 3. lelőhelyen a behúzott peremű tálak változatos díszítésűek, köztük a lekerekítettebb és a hegyes körárkolt bütykök egyaránt előfordulnak, de girland motívummal nem találkozunk. A kannelúradíszes, nem hegyes bütykös díszű korsók és bögrék ugyanakkor a kultúra korai periódusának jellemzői. A kerámiaanyagban felfedezhető hatvani jellegű elemek adják a leletanyag figyelemre méltó elemeit.

A kronológia problematikájához tartoznak a részben a sírok közötti, másrészt pedig a temető sírjai és más telepobjektumok közötti szuperpozíciók, amelyeknek a temető belső időrendjének kidolgozásában lesz szerepük. A szuperpozíciók arra is rávilágítanak, hogy a temető területén a bronzkor későbbi időszakában (esetleg még a füzesabonyi kultúra idején?) létesültek telepobjektumok. E telepobjektumok korának megállapítása a feldolgozás során várható.

A füzesabonyi kultúra birituális temetője a Csincsepataktól Ny-ra emelkedő ún. Test-halom (KÖH 59490) tell település egyik temetője lehetett.

Munkatársak: Gulyás Gyöngyi régész, Móricz Róbert, Kiefer Gábor, Vincze Gabriella, Gémesi Tamás, Barta Gábor technikusok (Ásatárs Kft.).

SOMOGYI KRISZTINA

## 552. Vác, Csörögi-rét (KÖH 12100)

(Pest megye) Á

A Budapest–Vác vasútvonal korszerűsítése miatt szükségessé vált terepbejárást 2010. június 22–25. között végeztem. A vasútvonal mellékének közel 40 km hosszú szakaszán csupán 4,2 km-nyi nyomvonalszakaszt tudtam bejárni. A nyomvonal mentén adattári adatokból előzetesen ismert 16 lelőhelyből csupán kettőt sikerült leletanyaggal a terepen is azonosítani. A Csörögi-rét lelőhely valamivel nagyobbban bizonyult, rajta kevés Árpád-kori töredék került elő.

FEKETE CSANÁD

## 553. Vác, Káptalan utca 14. (KÖH 12200)

(Pest megye) Kö, Kk

2010. április 19. és június 29. közt folytattuk a 3214/1 hrsz.-ú telken a beruházást megelőző régészeti feltárást. 2009-ben feltártuk a telek ÉK-i részét, a középkori pincét, a pinceboltozat fölötti telekrészt és egy kisebb felületet a pincétől D-re.

2010-ben a telek utcafront felőli oldalán öt szelvényt bontottunk. A telek utcafront felőli végének Ny-i szélét statikai okok miatt nem tudtuk régészeti módszerekkel vizsgálni, mert közvetlenül a telekhatáron húzódott a szomszédos lakóház vályogtégglából rakott fala. A meg hagyott biztonsági sáv itt 3 m széles volt. Egyetlen ponton, a tavaly részben már kutatott 13–14. századi faház (H6 objektum) maradványai fölötti részen közelítettük meg a telekhatárt mintegy 1,5 méternyire. A K-i oldalon szelvényeinket a telekhatárig terjeszthettük ki.

Az „I” szelvény területére esett az építkezés gépjármű-forgalmához kialakított rámpa nagyobb része. A rézsű elszedése után csak az altalaj szintjén tudtunk magunknak egy kb. 6×8 m alapterületű munkafelületet kialakítani. A fölötté található rétegek és beásások az építkezés során elpusztultak. A felület nyesése után 7 gödör folytja rajzolódott ki. Datálásuk 13–16. sz., csak egy szemetesgödör volt a 18–19. századra keltezhető.

A „J” és „K” szelvényekben az utca jelenlegi szintjéhez képest kb. 100 cm-es mélységben tudtuk nyesés után elkülöníteni a különböző beásásokat; e fölött az újkori-jelenkori bolygatások miatt a talaj rendkívül kevert volt. A „J” szelvény területén nem kerültek elő kőépítmények. A felület nagy részét a 16–17. századi szemetesgödörök foglalták el. A J4 gödör átnyúlt a szomszédos L szelvénybe is. Pénzzel keltezhető a 13–14. századra az amorf, teknőszerű beásás, amelynek betöltéséből nagy mennyiségű apróra tört fehér és vörös kerámiatöredéket bontottunk ki.

A feltárást legkorábbi objektuma egy egyenes falú, lekerekített sarkú, szabályos téglalap alakú, igen nagy-méretű beásás volt, amely egy földbe mélyített építmény alja lehetett. Statikai okokból csak a D-i és K-i felét bonthattuk ki. Hasonló kivitelű és funkciójú volt egy